

Lupa- ja valvontavirasto

Viite: Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö Vantaan kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle (Dno LVV-U/39085/2026)

Vantaan terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa, Vantaan Energian Sähköverkot oy Aviapolis-Keimola voimajohtohankkeessa

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Vantaan terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa, onko Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n Aviapolis-Keimola 110 kV voimajohtohankkeessa tarpeen soveltaa YVA-lain arviointimenettelyä yksittäistapauksessa.

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto toimii Vantaan kaupungin terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomaisena ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Lakiperuste

Hanke ei yksinään edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 6 §:n hankeluettelon mukaisesti ympäristövaikutusten arviointia (14,3 kilometrin 110 kV voimajohto). Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen laissa lueteltujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Lupajaosto toteaa, että hankkeesta olisi tehtävä ympäristövaikutustenarviointi ja arvioitava samalla yhteisvaikutuksia Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n muiden voimajohtohankkeiden kanssa.

Pintavedet

Lupajaosto toteaa, että hankealueella on Krakanoja puro ja noroja, joihin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Voimajohtoa ympäröi avoimena pidettävä linja maastossa. Lausuntopyynnön liitteenä olevan 17.6.2026 päivätyn arvioinnin mukaan vaikutukset Krakanojan vesiluontoon ja kalastoon olisivat kohtalaiset. Arvioinnin mukaan Krakanoja virtaa Tuulensuunpuiston lehdossa, joka on lehtomainen kangas ja siellä on lähde. Hanke on tällä osuudella Vantaan yleiskaavan luon- alueella, jonka länsiosa sijoittuu johtoalueelle. Johtoalue ulottuu noin 100 metrin osuudella uomaan asti sekä lähde noin 60 metrin etäisyydelle. Neljä pylväspaikkaa sijoittuu kohteen lähelle. Hankkeella arvioidaan olevan suuri kielteinen vaikutus.

Lupajaosto toteaa, että voimajohtohankkeen alkuosuus Aviapoliksessa sijoittuu arvokkaan

virtaveden, Krakanoja taimenpuron ranta-alueelle. Puro ranta-alueineen on hankealueella luonnonmonimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta. Voimajohtoa ympäröivä avoimelta alueelta poistetaan puusto. Puuston varjostavalla vaikutuksella on tärkeä merkitys puron kalastolle. Krakanojaan kohdistuu jo nykyisellään merkittävää kuormitusta, eikä uusilla hankkeilla saisi heikentää puron ekologista tilaa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi tarkemmin selvittää hankkeen vaikutuksia puroon ja luo-alueeseen sekä miten hankkeessa huomioidaan taimenen nousu- ja kutuaika 1.9.–30.11. ja poikasten kuoriutuminen huhti-toukokuun vaihteesta alkukesään.

Lupajaosto toteaa, että hankealueen välittömässä läheisyydessä on Lapinkylässä kaksi noroa, joista ainakin eteläisempi on luonnontilainen. Norojen luonnontilaa tulee selvittää tarkemmin ja arvioida hankkeen vaikutusta luonnontilaan. Vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:n mukaan luonnontilaisen noron luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen säädetyistä kielloista, jos noron suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Pohjavedet

Lausuntopyynnön liitteenä olevan 17.6.2026 päivätyn arvioinnin mukaan suunniteltu voimajohtoreitti ja yksi voimajohtopylväs sijoittuvat 1. luokan Vantaanpuiston pohjavesialueelle noin 200 metrin osuudella, pohjavesialueen koillisosassa. Voimajohtoreitin välittömässä läheisyydessä, yli 30 metrin etäisyydellä on lisäksi Seutulan ja Backaksen 2. luokan pohjavesialueet (muuhun vedenhankintakäyttöön soveltuva alue). Yli kahden kilometrin etäisyydelle reitin koillispuolelle sijoittuu 1. luokan Lentoaseman pohjavesialue. Voimajohto risteää Päijänne-tunnelin. Pylväiden perustukset kaivetaan noin 1,5–2 metrin syvyyteen. Tarvittaessa paalutetaan tai vaihdetaan massoja riittävän stabiilin perustuksen varmistamiseksi. Pylväiden asentamisesta maaperään aiheutuvat vaikutukset arvioidaan hyvin paikallisiksi ja ne kohdistuvat pylväspaikkojen lähiympäristöön ja pääasiassa pintamaakerrokseen. Voimajohtoon toiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta pohjavesiin maa- tai kallioperään.

Lupajaosto toteaa, että vaikka voimajohtoreitti sijoittuu Vantaanpuiston pohjavesialueelle, voimajohtopylvään etäisyys vedenottamoon on noin 1 km. Vaikutusta Päijännetunneliin ei ole arvioitu. Jos suunnitelmia muutetaan, vaihtoehtoiset linjauksetkaan eivät välttämättä ole ongelmattomia.

Liito-orava

Liito-oravan suojelusuunnitelmassa (Ramboll 2022) on kartoitettu liito-oravan elinalueet ja liito-oravan puustoisten yhteyksien tilanne Vantaalla. Vantaalla on tavoitteena vähintään säilyttää nykyinen liito-oravan elinympäristöjen verkosto sekä parantaa heikosti toimivia yhteyksiä ja mahdollisuuksien mukaan myös luoda uusia. Tilanteen parantamiseksi on tärkeää, että liito-oravan liikkumista tiedossa olevien elinympäristöjen välillä ei tietoisesti heikennetä.

Aviapolis–Keimola-voimajohto risteää kolmessa kohdassa tärkeää liito-oravan yhteyttä. Leveä johtoaukea hankaloittaa liito-oravan liikkumista. Johtoaukean reunapuusto on niin matalaa, ettei liito-orava pääse liitämään aukean yli edes niillä voimajohdon osuuksilla, joissa johtoaukean leveys on 25 metriä puhumattakaan siellä, missä johtoaukean leveys tulisi olemaan yli 60 metriä. Viinikanmetsässä todetut liito-oravan ydinalueet olisivat jäämässä entistä paljon pahemmin eristyksiin Länsi-Vantaan liito-orava-alueista.

Hankesuunnitelman liito-oravaselvityksen mukaan hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia liito-oravan liikkumiseen tai sen elinympäristöihin, jonka takia hankekohtaisia lieventämistoimenpiteitä ei voida esittää. Tästä huolimatta on tarpeen arvioida kattavammin, mitä voimalinjan toteutuminen nykymuodossa, jossa johtoaukealle ei olla toteuttamassa liito-oravan liikkumista helpottavia ratkaisuja, vaikuttaisi pyrkimyksiin parantaa liito-oravan yhteyksiä ja sitä kautta edesauttaa lajin selviytymistä koko sillä alueella, jolla liito-oravista on tehty havaintoja Vantaalla.

Linnut

Vantaanjoki sitä reunustavine peltoaukeineen ohjaa lintujen muuttoa. Seutulan pellot on rajattu maakunnallisesti arvokkaaksi lintualueeksi. Vantaanjokea seuraillen peltoaukeiden kautta muuttaa selvitysten mukaan suuria määriä töyhtöhyyppiä ja valkoposkikhanhia. Uusi voimalinja toisi uuden esteen linnuille toistaiseksi vielä avoimena olevalle peltoalueelle Vantaanjoen molemmin puolin. Ilmajohdot myös olisivat tulossa lintujen muuttosuuntaan nähden kohtisuoraan, jolloin voimalinjan estevaikutus on lentäviin lintuihin nähden suurimmillaan.

Hankkeen vaikutukset muuttolinnustoon arvioidaan vähäisiksi tai korkeintaan kohtalaisiksi. Muuttavien lintujen määriä on arvioitu lintuharrastajien ilmoittamilla havainnoilla BirdLife Suomen Tiira-järjestelmään ja suorilla havainnoilla keväällä 2026. Kevät oli kuiva, joten muuttoaikaisten levähtäjien määrä oli jo oletusarvoisesti pieni. Koska kyseessä on tärkeä lintualue ja koska uusi voimalinja toisi alueelle uuden elementin ja esteen, olisi tarpeen enemmän tutkimukseen perustuvat muuttajamäärät.

Jotta selvityksessä mainitut vähäiset tai korkeintaan kohtalaisiksi arvioidut vaikutukset muuttolintuihin tulisivat havainnollisimmiksi, olisi myös hyvä olla suuntaa antava arvio nyt käytettävissä olevilla muuttajamäärillä; miten paljon lintuja mahdollisesti enimmillään voisi ilmajohtoihin törmätä vuosittain siinä tapauksessa, ettei tehtäisi mitään törmäyksiä estäviä ratkaisuja ja silloin, kun tehdään kaikki mahdolliset käytössä olevat toimenpiteet.

Suunniteltu voimalinja sijoittuu Sotilaskorven luonnonsuojelualuevarauksen pohjoisreunaan. Sotilaskorven metsästä on olemassa viimeaikaista huuhkajahavaintoja. Metsäalue on sopivaa ja todennäköistä huuhkajan elin- ja pesimäympäristöä. On tarpeen arvioida, minkälaisen riskin metsän reunaan tulevat ilmajohdot aiheuttaisivat huuhkajalle, joka on lajina erittäin uhanalainen.

Melu

Ympäristöselvityksessä todetaan, että liikenteestä ja työkoneista aiheutuvaa melua ja tärinää syntyy vain rakentamisvaiheessa ja kohdistuu päiväaikaan. Toiminnan aikana lyhytaikaista melua aiheutuu johtoalueen puun poistosta. Voimalinjoista voi lisäksi aiheutua koronamelua. Koronailmiön aiheuttama ääni ei ylitä melun ohjearvoja, mutta ääni voidaan kokea voimajohdon välittömässä läheisyydessä häiritsevä. Äänihäiriöt vaimenevat huomattavan nopeasti etäännyttäessä voimajohdosta. Koronailmiö on ajoittainen ja sääolosuhteisiin sidonnainen.

Vaikka koronamelua itsessään ei voida kokonaan estää, tulisi vaikutusten arvioinnissa esittää sen vaikutuspiirissä olevien asuinkiinteistöjen määrä ja mahdollisia ratkaisuja melun vähentämiseen.

Vaikutukset terveyteen

Terveysturvaviranomaisen näkökulmasta hankkeesta ei arvioida aiheutuvan sellaisia merkittäviä terveysvaikutuksia, jotka edellyttäisivät ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista.

Ihmisten terveyden kannalta on myönteistä, että hankkeessa on huomioitu Säteilyturvakeskuksen (STUK) suositus sijoittaa voimajohto siten, että asuinrakennuksissa voimajohdosta aiheutuvan magneettikentän pitkäaikainen keskiarvo olisi enintään 0,4 µT silloin, kun tämä on mahdollista toteuttaa kohtuullisin toimenpitein. Lupajaosto pitää kyseisen suosituksen noudattamista perusteltuna voimajohdon sijoittelussa.

Myös sähkökentän voimakkuuden arvioidaan jäävän suunnitellun voimajohdon osalta kaikissa tilanteissa voimassa olevien raja-arvojen alapuolelle. Näin ollen voimajohdosta ei arvioida aiheutuvan terveydensuojelulainsäädännössä tarkoitettua terveyshaittaa.

Vantaan kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto